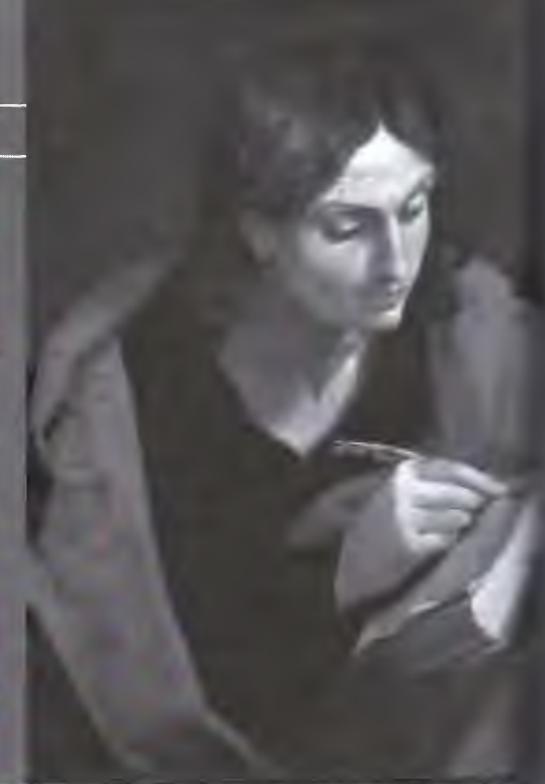

Il-Marka tan-Nisrani: it-Tieni Qari tal-Festa ta' San Giljan

REV. DR MARTIN MICALLEF OFM CAP, S. Th.B., M. S. Th. (Oxon), S. Th. Dw.

"Għeżeż, ejjew iñħobbu 'l xulxin, għax l-imħabba ġejja minn Alla, u kumin iñħobb hu mwieled minn Alla u jagħraf lil Alla. Dak li ma jħobbx ma għarafx lil Alla, għax Alla hu mħabba. B'dan dehret l-imħabba ta' Alla fina, għax Alla bagħat lil Ibnu l-waħdieni fid-din ja biex ngħixu bih. U hawn qiegħda l-imħabba; mhux għax aħna ħabbejna 'l Alla, imma għax ħabbna Hu u bagħat lil Ibnu biex ikun ta' tpattija għal dnubietna. Għeżeż, jekk Alla ħabbna daqshekk, aħna wkoll għandna nħobbu lil xulxin. Lil Alla għadu ħadd ma rah, imma jekk iñħobbu 'l xulxin hu jgħammar fina, u mħabbi ssib il-milja tagħha fina" (1 Gw 4, 7-12).¹

Dawn is-sitt versi, meħudin mill-Ewwel Ittra ta' San Ģwann, jiffurmaw it-tieni qari li l-Knisja tiproklama fil-Festa Liturgika ta' San Giljan. L-ghan ta' dan l-artiklu huwa li nieqfu fuq kull wieħed minn dawn il-versi u naraw l-implikazzjonijiet teologici tagħhom fil-ħajja ta' dawk tagħna bħala Nsara. Dan għandu jgħinna sabiex napprezzaw aktar l-għażla ta'

dan il-qari f'rabta mal-ħajja ta' car qaddis. Sabiex nagħmlu dan, ser numru ta' studji oħra li saru fuq l-Ittra ta' San Ģwann u fuqhom ser l-argumenti tagħna. B'hekk inkun nuru wkoll l-izvillupp tal-ħsieb u it-test bibbliku ġie mifhum u inter mal-medda taż-żmien minn differenti tal-Iskrittura.²

Għabel ma nibdew neżaminaw dawn il-versi mill-Ewwel Ittra ta' San ġwann, nsejja li nintroduċu din l-ittra. Numru ta' tal-Iskrittura jżommu li din il-kitba għandhiex formalment tiġi kklasifikata ittra fis-sens formal i tagħha, għaliex fiha l-ebda isem ta' min bagħatha, hanqas ma nsibu min kienet l-udjenza hi indirizzata. Hekk ukoll it-tislima u l-ahħar huma nieqsa.³

Intrast mal-awtur tat-Tieni Ittra ta' Pietru, l-awtur tal-Ewwel Ittra ta' Gwann mhuwiex preokuppat li rezenta lilu nnifsu bħala wieħed mill-magħrufin. Minflok huwa jibqa' Minkejja dan, iżda, l-awtur Ewwel Ittra ta' San ġwann jistenna li bħalma xi ħadd li hu kkwalifikat idamazzjoni tax-xandir tal-kelma a.⁵

Tas-suġġett tal-Ittra, imbagħad, tal-Ewwel Ittra ta' San ġwann juri familjari sewwa mal-kundizzjonijiet uetiċi tal-qarrejjatiegħu, tal-inqas generali.⁶ B'danakollu ninnutaw li mhixiex indirizzata lil xi komunità longgazzjoni partikulari bħalma fit-Tieni Ittra ta' San ġwann,⁷ hanqas ma hija ittra cirkulari bħalma intenzjonata l-Ittra lill-Kolossin⁸ Ewwel Ittra ta' San Pietru.⁹

tal-Ewwel Ittra ta' San ġwann kien qed jindirizza sitwazzjoni bil-ġhan li jħabbar il-ferħ tax-tal-messaġġ Nisrani,¹⁰ biex iqawwi era,¹¹ u biex jagħti ċ-ċertezza tal-dejjem.¹² Dawk li kienu jemmnu,

jidher li kienu qed jeħduha kontra tagħlim żbaljat, aktarx kontra Kristologija falza kif jindikawlna numru ta' testi f'din l-istess Ittra.¹³ B'din l-introduzzjoni qasira għall-Ewwel Ittra ta' San ġwann, ejjew issa nħarsu aktar mill-qrib lejn 1 ġw 4,7-12.

SEZZJONI ĠDIDA FL-ITTRA

Wara li f'1 ġw 4,1-16 l-awtur jipprovdi kriterji għall-qarrejja tiegħu li bihom setgħu jistħarrġul-ispirti,¹⁴ 4,7-12 jirritorna għat-tema tal-imħabba li digħi kien beda jitrattha f'3,11-24. F'din is-sezzjoni ġdida tal-Ittra, jiġifieri, 4,7-12, l-awtur iħabbar ir-raba' kundizzjoni sabiex ngħixu bħala wlied Alla: Ulied Alla għandhom iħobbu lil xulxin. Bħall-istqarrija tal-fidi, hekk ukoll għall-awtur, l-imħabba hija l-marka ta' dawk li twieldu minn Alla.

Tajjeb ninnutaw li għalkemm hawnhekk ninsabu f'sezzjoni ġdida fl-Ittra, b'danakollu dawn il-versi huma marbutin mal-vv. 1-6 permezz ta' xi kliem li jirrepeti ruħu wkoll fil-vv.7-12. Hekk pereżempju, it-tema tal-ġharfien ta' Alla li nsibuha f'4,6 nerġgħu niltaqgħu magħha fil-vv.7-8. L-istess il-frazi li turi li wieħed ikun "gej minn Alla" [bil-Grieg: *ek tou thoeu*] insibuha kemm fil-v.6 kif ukoll fil-v.7.

Minkejja dan, it-tranżizzjoni minn 4,1-6 għal din is-sezzjoni hija pjuttost waħda bla mistennija u taħsdek, filwaqt li r-rabta tal-ħsieb hija aktar marbuta ma' 3,10-24. Fid-dawl ta' dan, irridu ninnutaw ukoll kif l-istruttura ta' 4,7-12 u l-progress tal-ħsieb mħumiex daqshekk faċli sabiex tqegħidhom b'mod sistematiku, ukoll jekk il-biċċiet iż-żgħar li jiffurmaw din is-

sulta faċilment jistgħu jiġu identifikati:

- ◆ fil-v.7a insibu eżortazzjoni sabiex il-qarrejja bħala Nsara jħobbu lil xulxin;
- ◆ fil-vv.7b-8 insibu l-asserzjoni li dawk li jgħixu fl-imħabba jafu lil Alla, filwaqt li dawk li ma jgħixux fl-imħabba ma jafux lil Alla;
- ◆ fil-vv.9-11 naqraw dwar it-turija tal-imħabba ta' Alla meta dan bagħha tħalli ibnha bħala sagrifīċċu tat-tpattija, segwita mill-obbligazzjoni li tiġi minn din l-azzjoni, dik li nħobbu lil xulxin;
- ◆ fil-vv.12-13 l-imħabba lejn l-oħrajn tiġi ippreżentata bħala xhieda li aħna ngħixu f'Alla li ma jidhirx u Alla jgħix fina.

B'dawn it-taqsimiet ngħaddu issa sabiex nibdew naraw it-test aktar mill-vičin, billi neżaminaw vers vers f'aktar dettal.

Gesù jaqsam il-ħobż mal-ħbieb tiegħu, it-tanax-il apostolu

STEDINA BIEX NAGħRFU LIL ALLA

“Għeżeż, ejjew inħobbu ‘l xulxin, għax l-imħabba ġejja minn Alla, u kull min iħobb hu mwieled minn Alla u jagħraf lil Alla” (v.7).

L-ewwel tliet kelmiet ta' dan il-vers - “għeżeż, ejjew inħobbu ‘l xulxin” - kien inħuma ppreżentati fit-test bil-Grieg li biex inkibet din l-Ittra, ilkoll jibdew bl-ewwel ittra tal-alfabet Grieg: *alpha – agapeto, agapomen allelous*.¹⁴ Din l-għażla tista tkun reżonanza magħżula apposta sabiex thallil eku sabiħ ta' dawn it-tliet kelmiet ippreżentati immedjatament wara xulxin u li jibdew fuq l-istess intonatura. Dan juri l-ħila letterarja u artistika tal-awtur ta' din l-Ittra.

Din hija l-ħames darba li l-awtur ta' din l-Ittra jagħżel li jindirizza lill-qarrejja tiegħu bil-kelma: “għeżeż” [bil-Grieg: *agapetoj*].¹⁵ B'dan il-mod, l-awtur juri l-affezzjoni jew ir-rabta spiritwali pastorali tiegħu mal-kongregazzjoni għaliha kien qed jikteb, filwaqt li jintrodu s-suġġett tal-imħabba li għalihi kien ser jitlob l-attenzjoni tagħihom.¹⁶

Wara dan il-mod kif huwa jsejjah lill-qarrejja, l-awtur jgħaddi biex jagħme eżortazzjoni: “għeżeż, ejjew inħobbu ‘l xulxin.” Din l-eżortazzjoni jew kmand teħodna lura għal dak li naqraw fi 3,23 “Dan hu l-kmandament tiegħu: li nemmnu fl-isem ta’ Ibnu Ġesù Kristu, u nħobbu ‘l xulxin, kif wissiena hu.”¹⁷ Mhux biss, imma dan il-kmand ifakkarna wkoll fi kliem Ġesù stess meta waqt l-aħħar čena jagħti kmandament ‘ġdid’ lid-dixxipli tiegħu: “Nagħtikom kmandament ġġid, li

“ħobbu lil xulxin” (Gw 13,34).¹⁸

Nieħeb ninnutaw li f'din l-isfida inizzjali fil-għeżeż, ejjew iñħobbu ‘l xulxin,’ il-grammatikali tal-verb “iñħobbu” fil-preżent, u allura juri azzjoni wa umhux xi ħaqqa’ darbabiss. Din jew kmand mhijiex intenzjonata tiftaħ xi diskussjoni fuq xi tema tal-imħabba lejn xulxin. Il-qalba li iħabba li l-awtur ser jitkellem fuqu toħroġ -użu tal-kelma bil-Grieg: *hoti* li tfisser - “għaliex l-imħabba ġejja minn Alla.” Ir-raġuni ‘l għala, mela, dawk li għandhom iñħobbu lil xulxin hija ex Alla huwa l-ghajnej jew l-origini tal-ħabba. F'kelma oħra, l-imħabba fiha “ġejja minn Alla” [bil-Grieg: *ek tou leou*].

Aktar kmieni f'din l-istess Ittra, l-awtur jaqqad il-kmandament tal-imħabba ad-“dawl tassew”¹⁹ u mal-“ħajja ta’ - ħejem.”²⁰ Issa, iżda, l-awtur jgħaqeq qiddu mitlub mill-imħabba Nisranija man-natura ta’ Alla nnifsu. Dawk li jemmnu huma mitlubin iñħobbu bħala tweġiba għalli-istess imħabba ta’ Alla. Mela meta l-awtur jirrepeti fil-v.7 dak li digħi kited - 3,11.23 huwa kien qiegħed jenfasizza hubidjenza lejn il-kmandament tal-ħabba. Imma mhux biss: il-v.7 mhuiwiek sempliċitement ripetizzjoni ta’ dak li digħi kited fl-Ittra. Minflok hemm progress ta’ - kseeb għaliex meta l-awtur jitkellem fuq - bżonn tal-imħabba lejn xulxin kemm - v.7, kif ukoll fiż-żewġ okkażjonijiet successivi f’dan l-istess test, jiġifieri, fil-v.11 u 12, huwa kien qed jintroduċi idea għidha billi jiddeskrivi l-bażi fundamentali

ta’ dan il-kmand. F'kelma oħra, il-kmand għal dawk li jemmnu sabiex iñħobbu lil xulxin mhuiwiek biss il-kmand ta’ Gesù, qadim jew ġdid,²¹ jew mod kif tgħix fid-dawl.²² Il-bażi għall-kmand tal-imħabba lejn xulxin hija bbażata fuq l-origini ta’ Alla nnifsu bħala l-istess imħabba. Jekk l-imħabba orīginat minn Alla nnifsu, allura l-imħabba tappartjeni lid-dimensjoni divina.²³

Wara dan il-kmand, l-awtur ikompli jikteb: “u kull min iñħobb hu mwieled minn Alla u jagħraf lil Alla” (v.7b). Ninnutaw l-użu tal-kelma “kull min” [bil-Grieg: *pas*] li hija karakteristika tal-istil ta’ din l-Ewwel Ittra ta’ San Ģwann.²⁴ Hawnhekk l-awtur jipprovdji d-derivazzjoni spiritwali ta’ kull min iñħobb, bħalma fil-parti ta’

Jingħad li Ģwanni kien id-dixxiplu li Gesù kien aktar li jħobb.

qabel fl-istess sentenza, huwa ddeskriva l-imħabba li ssib l-origini tagħha f'Alla.

Minn 3,18 - "Uliedi, ma nħobbu bil-kliem ut-tpaċċi, imma bl-għemil u bis-sewwa" - nafu li l-awtur hu preokupat mill-imħabba fl-azzjoni aktar milli mill-imħabba bħala xi kunċett astratt. Din l-imħabba hija l-prova jew il-kriterju sabiex dawk li jemmnu jitnisslu/jitwieldu minn Alla u jagħrfu lil Alla. F'punti differenti fl-Ittra digħi saref referenza għal dawk li jemmnu bħala dawk li "huma mnisslin minnu"²⁵ u "għarfu lil Alla."²⁶ Iżda f'4,7b huwa l-uniku post fl-Ewwel Ittra ta' San Ģwann fejn dawn iż-żewġ ideat jingħaqdu flimkien. L-użu tal-preżent tal-verb "jagħraf [bil-Grieg: *gegegnetai*] lil Alla" jissuġġerixxi relazzjoni ma' Alla li mhixiex biss intima iżda wkoll kontinwa.

Forsi l-aħjar mod kif nispiegaw l-espressjoni "hu mwieled minn Alla" fil-v.7b huwa billi nagħmlu referenza għar-Raba' Evangelju fejn fil-prologu l-awtur jenfasizza l-fatt li aħna nsiru wlied Alla mhux bit-twelið naturali iżda meta nitwieldu minn Alla: "lil dawk li laqqhuh tahom is-setgħa li jsiru wlied Alla, dawk li jemmnu f'ismu, li twieldu mhux mid-demm, anqas mill-ġibda tal-ġisem, u anqas mir-rieda tal-bniedem, iżda minn Alla" (Gw 1,12-13). Hekk ukoll fid-djalogu tiegħu ma' Nikodem, Gesù jgħidlu li jeħtieġlu jitwieleed "mill-ġdid" jew "mill-ġħoli" (Gw 3,3) [bil-Grieg: *anothen*]. Fl-ispiegħa li Gesù jaġhti ta' din il-kelma naraw illi li titwieleed mill-ġdid/ġħoli" jfisser li titwieleed "mill-ispirtu" (v.5). Li titwieleed minn Alla, mela, huwa differenti

mit-twelið naturali uman. Huma dawk li jħobbu li huma tassew imwielda minn Alla.

ALLA HUWA MħABBA

"Dak li ma jħobbx ma għarafx lil Alla, għax Alla hu mħabba" (v.8).

L-awtur issa jeħodna pass ieħor quddiem fil-fond tan-natura divina permezz tal-antiteżi li ssegwi fil-v.8 meta wara li huwa tkellem fuq "kull min iħobb" [bil-Grieg: *pas ho agapon*], issa joħloq kuntrast ma' "dak li ma jħobbx" [bil-Grieg: *ho me agapon*]. Din l-Ewwel Ittra ta' San Ģwann, fil-fatt, fiha numru ta' kuntrasti bejn kategoriji differenti ta' persuni. Hekk, per eżempju, f'2,3-5 insibu l-kuntrast bejn dawk li huma ubbidjenti u dawk li huma diżubbidjenti; f'3,10 hemm kuntrast bejn ulied Alla u wlied ix-xitan; filwaqt li f'3,11-15 insibu l-kuntrast bejn dawk li jħobbu u dawk li ma jħobbu.

Jekk is-sejħa għall-imħabba ġejja mill-fatt li l-imħabba ssib l-għejjun tagħha f'Alla (4,7), bil-maqlub allura meta wieħed ma jħobbx, ikun ifisser li għadu ma għarafx lil Alla (v.8). In-nuqqas ta' mħabba huwa xhieda li l-persuna ma tafx lil Alla, għaliex Alla huwa mħabba. F'kelma oħra, għall-awtur, m'hemmx għarfiex ta' Alla li muwiex muri fl-imħabba lejn xulxin.

Huwa hawn li l-Ewwel Ittra ta' San Ģwann tippreżentalna waħda mill-akbar affermazzjonijiet fuq Alla meta minn sentenza b'implikazzjonijiet etici dwar il-persuna li ma tħobbx, l-awtur jgħaddi biex jagħmel stqarrija teoloġika

~~għall-ġu~~ jidu fuq Alla l-Missier li hu Mħabba. Il-ġmiel ta' dan it-tagħlim hu rifless fl-uċuħ ferħana ta' dawk ta' madwaru. It-toqol tal-istess tagħlim hu rifless f'wiċċ ix-xwejjaħ ħosbien.

~~ta' minn-natura ta' Alla: "Alla hu mħabba"~~ [In-Grieg: *ho theos agape estin*].²⁷ Alla ~~ex-biss l-għejjun tal-imħabba~~ (v.7a), ~~l-imħabba fiha nfisha. Għalhekk~~ ~~żerjoni "Allahuwa mħabba" matfissirx~~ ~~għad-diment li l-imħabba hija waħda~~ ~~attivitajiet divini, iżda l-attivitajiet~~ ~~ta' Alla huma mħabba.~~²⁸

~~napprezzaw aktar il-profondità ta'~~ ~~minn-hu~~ ~~affermazzjoni teoloġika fil-v.8 tajjeb~~ ~~il-mojsu~~ ~~żewġ punti. L-ewwel, l-isfond tat-~~ ~~Testament il-Qadim li jippreżenta lill-Mulej~~ ~~Alla bħala Alla ħaj, personali u attiv, aktar~~ ~~bħala Alla li hu astratt fil-karattru~~

bħalma naqraw fil-letteratura Griega. It-tieni, meta l-awtur qed jgħid "Alla hu mħabba" hu ma kienx qed jeskludi l-attributi l-oħra tad-divinità li naqraw dwarhom fil-paġni tal-Iskrittura, b'mod partikulari l-ġustizzja u l-verità tiegħu.²⁹ Il-ġustizzja ta' Alla u l-korla tiegħu huma żewġ attributi attivi fil-paġni tal-Iskrittura daqskemm hija l-imħabba tiegħu.³⁰

Dawn il-karatteristiċi, iżda, m'għandhomx jitqiegħdu f'oppożizzjoni kontra xulxin bħallikieku Alla tat-Testament il-Qadim hu differenti minn dak tat-Testament il-Ġdid. Minfok, dawn l-attributi għandhom

jintrabtu flimkien man-natura ta' Alla bħala mħabba. Aktar minn hekk, meta l-awtur qed jgħid li "Alla hu mħabba," hu ma kienx qed jagħmel xi stqarrija ontologika, rizultat ta' riflessjoni filosofika biex biha jiddeskrivi dak li Alla hu fl-essenza tiegħu. Minflok, l-awtur, bħalma jurina fiż-żewġ versi ta' wara (vv.9-10), kien aktar qed jitkellem fuq in-natura ta' Alla kollha mħabba murija bħala azzjoni ta' salvazzjoni għall-bnедmin kolha.

L-GHOTJA TAL-IBEN MILL-MISSIONER

"B'dan dehret l-imħabba ta' Alla fina, għax Alla bagħat lil Ibnu l-waħdieni fid-dinja, biex ngħixu bih" (v.9).

Ninnutaw kif dan il-vers 9 jibda bl-idjoma "B'dan ..." [bil-Grieg: *en touto*].³¹ Hafna drabi l-użu frekwenti ta' din l-idjoma fl-Ewwel Ittra ta' San Ģwann insibuha fil-

Alla l-Missioner tant ħabb il-Bniedem li bagħat lil Ibnu stess għas-salvazzjoni tiegħu.

bidu ta' sentenza. F'dan il-każ hija qed tintuża sabiex l-awtur ifissrilna kif dehret l-imħabba ta' Alla fina: "għax Alla bagħat lil Ibnu l-waħdieni fid-dinja, biex ngħixu fi." Il-ğraja tal-ghotja tal-ġħoti tal-iben ta' Alla turi l-imħabba ta' Alla meta l-għan li għaliex l-iben ġie fid-dinja jiġi mifhum tajjeb. Dan l-għan hu mfisser mill-awtur stess meta jgħid: "biex ngħixu bih."³² B'dan il-mod, l-awtur ta' din l-Ittra jkompli jispjega dak li digħi kiteb fi 3,16: "B'dan naslu biex nagħrfu x'inhi l-imħabba: li Ĝesu Kristu ta-ħajtu għalina." Żewġ punti li l-awtur qed jagħmel hawnhekk huma: l-ewwel, li hija l-imħabba ta' Alla li tat bidu għall-pjan tiegħu ta' salvazzjoni; it-tieni, li għal dan il-ġħan, Alla "bagħat"³³ lil Ibnu fid-dinja.

L-awtur jurina wkoll li kien konxju tal-istatus uniku tal-iben fir-relazzjoni tiegħu ma' Alla. Dan jidher l-aktar fl-użu tal-aġġettiv "waħdieni" [bil-Grieg: *ton monogene*] - "Ibnu l-waħdieni" (v.10). Dan it-terminu *monogenes* huwa ekwivalenti għal-Lħudi *yehid*. L-aġġettiv *monogenes* "waħdieni" insibuh użat hawn biss fl-Ewwel Ittra ta' San Ģwann, għalkemm fil-kumplament tat-Testment il-Ġdid din il-kelma hija użata disa' darbiet oħra.

San Luqa juža din il-kelma tliet darbiet: meta jiddeskrivi l-iben li l-armla ta' Najjnej idu li din "ma kellhiex ħliefu" (Lq 7,12); južah ukoll sabiex jiddeskrivi bint Ġajru "li ma kellux ħliefha" (8,42); u darba oħra sabiex jiddeskrivi l-iben maħkum mix-xitan li missier kelli "lilu biss" (Lq 9,38). Din l-istess kelma tintuża wkoll fl-Ittra lil-Lhud meta titkellem fuq l-żakk "l-iben il-Waħdieni" (Lhud 11,17) ta' Abraham.

Cawn il-kaži kollha l-espressjoni hija sabiex iżżejjid il-qawwa tan-narrattiva tenfasizza s-sitwazzjoni prekarja tal-persuna li kienet l-unika wild tal-persuna -ozzon.

Evanġeljuskont San Ģwann,³⁴ imbagħad, *monogenes* hija użata erba' darbiet; **Il-kelma kaž din il-kelma tintuża f'rabta mal-persuna ta' Gesù bħala l-Iben il-Waħdieni ta' Alla. Hekk fil-prologu naqraw fuq il-glorja tal-Verb: "il-glorja li għandu mill-Missier bħala *Ibnu l-waħdieni*" [bil-Grieg: *monogenous*] (Gw 1,14). Fi tmiem il-logu, imbagħad naqraw li "lil Allagħadu fadd ma rah; imma għarraffulna l-Iben il-waħdieni ta' Alla [bil-Grieg: *monogenes Theos*] (1,18). F'3,16, imbagħad, Gesù iġħid lil Nikodemu: "Għax Alla hekk ħabb il-dinja li ta' lil *Ibnu l-waħdieni* [bil-Grieg: *huiou ton monogene*", filwaqt li żewġ versi wara, Gesù jerġa' jtrenni: "Iżda min ma jemminx huwa ġa kkundannat, għax ma emminx fl-isem tal-*Iben il-waħdieni ta' Alla*" [bil-Grieg: *monogenous huiou Theou*]" (v.18).**

Minn dawn ir-referenzi nistgħu nifħmu kif il-kelma *monogenes* tenfasizza mhux il-ġid li l-Iben kien imnissel mill-Missier, iżda aktost l-uniċità tiegħu bħala l-Iben il-waħdieni ta' Alla. Għalhekk fi Gw 1,14.18 tenfasi qegħda fuq ir-rwol uniku ta' Gesù bħala dak li fih dehret il-glorja ta' Alla, filwaqt li fi Gw 3,16.18 l-enfasi qiegħda fuq l-ghotja sagrifikali tal-Iben bħala dak se mibgħut mill-Missier sabiex dawk li jemmnu fihs isalvaw.³⁵

U-żu tal-kelma *monogenes* f'1 Gw 4,9

taqbel mal-użu tal-istess kelma fi ġw 3,16 għaliex l-awtur tal-Ewwel Ittra ta' San Ģwann jenfasizza wkoll il-fatt li dak li l-Missier bagħat fid-dinja kien "Ibnu l-waħdieni." Dak li ġie mibgħut, mela, qed jiġi ppreżentat bħala l-iben il-waħdieni ta' Alla.

Alla għandu iben wieħed li huwa bagħtu fid-dinja "biex ngħixu biH" (1 Gw 4,9). Il-verb "ngħixu" [bil-Grieg: *zesomen*] jintuża hawnhekk biss f'din l-Ewwel Ittra ta' San Ģwann, għalkemm f'partijiet oħra fl-istess Ittra l-awtur jużà n-nom "ħajja" [bil-Grieg: *zoe*] jew "il-ħajja ta' dejjem" [bil-Grieg: *zoe aionios*] li hija identifikata jew tinsab fi Kristu Gesù.³⁶ Fir-Raba' Evanġelju, Gesù jagħti din id-definizzjoni: "Din hi l-ħajja ta' dejjem, li jagħrfu lilek, Alla waħdek veru, u lil Gesù Kristu, li int bghatt" (Gw 17,3). Il-ħajja mela tħinvolvi li wieħed "jagħraf"

San Ģwann jenfasizza l-fatt li Gesù huwa l-Iben il-waħdieni ta' Alla - monogene.

Il-pinna mnebbha ta' San Ģwann twassilina din l-imħabba ta' Alla.

u li "jkollu" lil Ĝesù Kristu, għaliex il-ħajja ta' dawk li jemmnu hija marbuta kollha kemm hi miegħu. Huwa għalhekk mela li l-awtur tal-Ewwel Ittra ta' San Ģwann jikteb li l-ġhan li għaliex Alla bagħat lil Ibnu l-waħdieni kien "biex ngħixu bih" (1 ġw 4,9).

L-imħabba ta' Alla, mela, "dehret" [bil-Grieg: *ephanerothe*] (1 ġw 4,9) permezz ta' Alla li bagħat lill-Ibnu l-waħdieni fid-dinja. L-awtur b'mod deliberattiv jippreżenta din l-espressjoni tar-rivelazzjoni ta' Alla b'dan il-mod għaliex huwa jaġħtina x'nifmu li ried jitkellem fuq ir-rivelazzjoni personali tal-İben ta' Alla³⁷ li fiha dehret l-imħabba u l-ħajja ta' Alla. In-natura moħbijsa ta' Alla issa tista' tingħaraf fil-milja tagħha f'Ibnu l-Waħdieni li ġie mibgħut fid-dinja għalina. Fil-miċċa tiegħu fid-dinja, l-İben il-Waħdieni ta' Alla ma kienx qed juri sempliċiment xi attribut partikulari ta' Alla, iżda permezz ta' din il-miċċa, l-İben il-Waħdieni kien qed juri lil Alla kollu kemm hu bħala dak li jħobb. Għalhekk fil-v.9 jikteb: "B'dan dehret l-imħabba ta' Alla fina, għax Alla bagħat lil Ibnu l-waħdieni fid-dinja, biex ngħixu bih."

TPATTIJA GHAL DNUBIETNA

"U hawn qiegħda l-imħabba; mhux għax aħna ħabbejna 'i Alla, imma għax ħabbna Hu u bagħat lil Ibnu biex ikun ta' tpattija għal dnubietna" (v.10).

Il-ħsieb ta' v.9 jitkompla fil-v.10. Jekk 1 ġw 4,9 titkellem fuq ir-rivelazzjoni tal-imħabba, il-vers 10 jafferma x'inhi l-imħabba, l-ewwel b'mod negattiv "mhux għax aħna ħabbejna 'i Alla", imbagħad b'mod pozittiv bħala att: "imma għax ħabbna Hu u bagħat lil Ibnu biex ikun ta' tpattija għal dnubietna."³⁸ L-awtur donnu li jqiegħed l-aspett negattiv fil-bidu tas-sentenza sabiex jaġħti aktar enfasi l-fatt li l-ġħajnejn ta' kull imħabba mħuwiex il-bniedem iżda Alla nnifsu. Tajjeb hawn iżda nagħrfu dak li qed jipprova jgħid l-awtur fil-kostruzzjoni tas-sentenza fin-negattiv. L-awtur mħuwiex qed jgħid li aħna ma ħabbejniex lil Alla. Għall-kuntrarju, huwa qed ifakk li aħna ħabbejna lil Alla, iżda kull imħabba għandha l-origini tagħha f'Alla, u li l-imħabba tagħna hija biss it-tweġiba għall-imħabba ta' Alla lejna.

B'dan il-kuntrast, mela, l-awtur jenfasizza waħda mill-veritajiet bibbliċi: li l-inizjattiva divina hija centrali fil-pjan tas-salvazzjoni. Alla ħabbna daqshekk li wasal biex isalvana, u li l-imħabba tagħna lejh tista' tkun biss it-tweġiba għall din l-imħabba.

Fil-kumplament ta' dan il-vers, imbagħad inkomplu naqraw kif l-imħabba ta' Alla kienet murija b'mod deċiżiv: "u bagħat lil Ibnu biex ikun ta' tpattija għa dnubietna." L-effett kombinat tal-versi 9

■ 10 allura huwa li l-espressjoni “Alla hu mħabba” għandha tiftiehem mhux bħala kliem ontologiku dwar il-persuna ta’ Alla, iżda f’termini tal-imħabba ta’ Alla murija storikament meta huwa bagħħat lill-Ibnu Ħwaħdieni bħala tpattija għal dnubietna. Interessanti l-użu tal-kelma “*tpattija għal dnubietna*” f’dan il-vers, li bil-Grieg hija *hilasmos*, kelma li l-awtur ta’ din l-Ittra digħi użaha f’2,2 meta jgħid: “U hu jħallas għal dnubietna”³⁹ Meta nqisu l-użu tal-kelma *hilasmos* fit-Testment il-Qadim,⁴⁰ biċċeżżjoni ta’ Amos 8,14 din il-kelma tintuża f’kuntest ta’ tneħħija/maħfra tal-Ittra minħabba d-dnub, u f’numru ta’ drabi oħra din l-istess kelma hija marbuta mat-tneħħija tad-dnub permezz tas-sagħiċċju. M’hemmx dubbju għalhekk li meta l-awtur tal-Ewwel Ittra ta’ San Ģwann juža t-terminali *hilasmos* huwa kien qed jenfasizza l-fatt li Alla bagħħat lill-Iben il-Waħdieni tiegħu biex ikun ta’ sagħiċċju ta’ *tpattija* u b’hekk ineħħi l-ħtija li aħna għandna minħabba dnubietna.⁴¹ Huwa b’hekk, li aħna nistgħu mbagħad niksbu l-ħajja ta’ dejjem. Din hija l-akbar espressjoni tal-imħabba ta’ Alla, u fuq din il-baži l-awtur aktar ‘il quddiem seta’ *“Alla hu mħabba.”*

L-awtur, hu profondament impressjonat mill-azzjoni unika u suprema tal-imħabba ta’ Alla. Dan wasslu biex jagħraf li din ir-rivelazzjoni perfetta tal-imħabba teżisti biss bħala riżultat tal-azzjoni ta’ Alla. Huwa dan l-att li jifformu l-qalba tar-rivelazzjoni Nisranija. L-imħabba ma tistax issir qawwa eżistenzjali effettiva fid-dinja permezz tal-bniedem, iżda biss permezz ta’ Alla nnifsu.⁴²

L-IMĦABBA LEJN XULXIN

“*Għeżeż, jekk Alla ħabba daqshekk, aħna wkoll għandna nħobbu lil xulxin*” (v.11).

It-terminoloġija tal-imħabba hija karatteristika tal-Evanġelju skont San Ģwann kif ukoll tal-Ittri ta’ San Ģwann. Din it-terminoloġija hija expressa permezz ta’ żewġ verbi li jintużaw mingħajr distinzjoni fl-Evanġelju skont San Ģwann, għalkemm fl-Ittri jintuża biss il-verb *agapan*, li nsibuh użat daqs wieħed u tletin darba, tmienja u għoxrin minnhom insibuhom fl-Ewwel Ittra ta’ San Ģwann.⁴³

Il-konċentrazzjoni tal-użu ta’ dawn il-verbi flimkien man-nom “imħabba” [bil-Grieg: *agape*] u “għeżeż” [bil-Grieg: *ageptoij*] jiddiġingwu l-letteratura ta’ San Ģwann mill-kumplament tal-kotba l-oħra tat-Testment il-Ġdid. B’mod speċjali, l-Ewwel Ittra ta’ San Ģwann tagħmel mill-imħabba kategorija teoloġika li toħroġ mill-azzjoni u mill-karattru ta’ Alla. Minħabba f’hekk, l-imħabba ssir kategorija etika li tqiegħed lil dawk li jemmnu taħt l-obbligu li jħobbu lil xulxin.

Dan narawh čar fil-v.11 li jidwi dak li digħi qrajna fil-v.7 - “*għeżeż, ejjew inħobbu l-xulxin, għax l-imħabba ġejja minn Alla ...*” Ninnutaw li kemm fil-v.7 kif ukoll fil-v.11 l-awtur jibda billi jindirizza lill-qarrejja bħala “*għeżeż*” [bil-Grieg: *agapetoij*]. Din fil-fatt hija s-sitt u l-aħħar darba f’din l-Ittra li ser tintuża din il-forma ta’ indirizz.⁴⁴

Fil-versi 7 sa 10 li għadna kemm rajna, l-awtur jibda bi stedina diretta lill-

qarrejja sabiex iħobbu lil xulxin, filwaqt li jargumenta li l-imħabba ġejja minn Alla. Dan deher meta bagħat lill-ibnu l-Wahdieni. B'dan il-mod, l-awtur jimplika li hemm erba' affarrijiet marbutin ma' xulxin f'dan ir-rigward.

L-ewwel, il-karatru tal-imħabba li l-awtur jinsisti li hija definita mill-fatt li l-Missier bagħat lill-ibnu l-Wahdieni sabiex isalva lid-dinja. It-tieni, l-imħabba għandha l-għejjun tagħha f'Alla b'mod illi l-imħabba umana għandha bżonn tiġi ridefinita u korretta mill-imħabba divina minħabba l-fatt li l-imħabba umana għandha l-potenzjal li tkun korrotta.⁴⁵ It-tielet, huwa proprju minħabba l-potenzjal li din l-imħabba umana tista' ssir korrotta, li jingħata l-kmandament tal-imħabba lejn xulxin. Dan il-kmand ifakkars lil kull min jemmen fl-obbligu li jħobb, u dan hu partikularment čar fl-użu tal-verb Grieg kif insibuh formulat fil-v.11 – *opheilomen allelous agapan*: “*għandna nħobbu lil xulxin.*” Ir-raba', il-kmandament tal-imħabba ifakkarna fl-imħabba divina għall-bnedmin kollha,⁴⁶ u dan hu rifless fil-kmand tal-imħabba stess. F'kelma oħra, l-obbligu li nħobbu lil xulxin huwa mibni fuq kundizzjoni: “jekk Alla ħabbna daqshekk, aħna wkoll għandna nħobbu lil xulxin” (v.11).⁴⁷

Mela l-awtur ma jgħid li t-tweġiba korretta għall-imħabba ta' Alla hija li għandna nħobbu lili: għalkemm dan hu mistenni minna, u wisq probabbli din hija wkoll xi haġa impliċità. L-awtur aktar jgħid li t-tweġiba immedjata għall-imħabba ta' Alla hija li nħobbu lil xulxin. Dan ifisser li l-awtur ta' din l-Ittra muhuwiex jagħti

xi lezzjoni dwar l-imħabba ta' Alla nfisha, iżda aktar qed juri li l-imħabba ta' Alla għalina għandha tkun il-kawża twassalna sabiex iħobbu lil xulxin.

LIL ALLA GHADU ĦADD MA RAH

“*Lil Alla għadu ħadd ma rah, imma jekk iħobbu 'l xulxin hu jgħammar fina, u mħabbtu ssib il-milja tagħha fina*” (v.12).

L-obbligazzjoni li nħobbu lil xulxin qrajna dwarha fil-v.11, hija l-baži għal dan il-vers 12. L-ewwel parti ta' dan il-vers 12 tfakkarna fl-ġħeluq tal-Prologu ta-Evangelju skont San Ĝwann: “*Lil Allagħadu ħadd ma rah ...*” (Għw 1,18), għalkemm fiż-żewġ siltiet il-verbi bil-Grieg għal “ra” huma differenti. Filwaqt li l-Ewwel Ittra tuża l-verb bil-Grieg *tetheatai*, Għw 1,18 juža l-verb *heoraken*.⁴⁸ L-evidenza mat-tissuġġerixx ideat differenti ta' ħars tant illi kull wieħed minn dawn iż-żewġ verbi għal ‘hars’ huwa użat kemm fir-raba' Evangelju kif ukoll fl-Ewwel Ittra ta' San Ĝwann sabiex jesprimi t-tifsiriet possibb ta' din l-azzjoni.⁴⁹

Xi studjużi huma tal-fehma li l-awtur tal-Ewwel Ittra ta' San Ĝwann deliberament biddel dan il-verb minn *heoraken* għal *tetheatai*.⁵⁰ Din mhijex xi sorpriża għaliex fil-bidu ta' din l-Ittra, proprju f'1,1-3, l-awtur jinkludi lili nnifsu fost dawk li raw il-Kelma tal-ħajja, u hawnhekk huwa digà uža l-verb *horao*.

L-idea tal-inviżibilità ta' Alla hija totalment Lhudija.⁵¹ Hija idea familjari wkoll fir-Raba' Evangelju fejn in-negazzjoni ta' xi

Readd li qatt ra lil Alla tagħmel parti mill-polemika ta' Ĝesù jew aħjar tal-komunità li hemm moħbijsa wara dan I-Evangelju mal-'Lhud' jew aħjar dawk li baqgħu ma jidu jemmnu li Ĝesù hu l-mibgħut tal-Missier.⁵² Fil-każ tal-Ewwel Ittra ta' San Ġwann, imbagħad, din iċ-ċaħda ta' xi hadd kien. Alla ssir sabiex l-awtur jagħmel car il-Runiku mod kif tara lil Alla huwa biss hemm-il darba inħobbu lil xulxin.

L-awtur ikompli jgħid li jekk inħobbu lil nsejja "hu jgħammar fina, u mħabbtu ssib il-milja tagħha fina" (v.12). Il-verb "ħammar" hawn bil-Grieg huwa mennejn li huwa wieħed mill-verbi favoriti ta'- Raba' Evangelista li jintuża sabiex jecorimi r-relazzjoni intima u ħajja bejn Alla -Missier u l-Iben tiegħu u dawk li jemmnu.⁵³ Fil-kuntest tal-Ewwel Ittra ta' San Ġwann, il-kmand li nħobbu lil xulxin sinjal li Alla jgħammar fina.

Parti tal-vers 12, imbagħad hekk iż-żejt: "u mħabbtu ssib il-milja tagħha fina." Il-kelma "il-milja" hawn bil-Grieg hija *teteleiomene* li għandha mett-awtazzjoni ta' xi ħaġa kompluta. Din t-tieni minn erba' referenzi li l-awtur tiegħi dwar l-imħabba fit-totalità tagħha. L-ewwel, f'2,5 naqraw: "kull min i-kelma tiegħu, fi ħemm tassew imħabba ta' Alla fil-milja tagħha"; it-tem u r-raba' referenza insibuhom fejn l-imħabba ta' Alla "ssir sħiħa meta aħna nqawwu qalbna għal-ħaqeq ... min jibża' għadu ma sabx tal-imħabba." F'4,12, imbagħad, imħabba ta' Alla ssir sħiħa f'dawk li meta dawn iħobbu lil xulxin.⁵⁴

KONKLUŻJONI

Din il-ħarsa mill-qrib ta' dawn il-ftit versi meħudin mill-Ewwel Ittra ta' San Ġwann, li l-Knisja tiproklama fil-festa liturgika ta' San Ġiljan, jgħinuna napprezzaw aktar l-għażla ta' din is-silta għal din il-festa. Mill-ftit informazzjoni li għandna dwar dan il-qaddis nistgħu napprezzaw kemm l-imħabba kienet il-marka vera tal-ħajja tiegħu bħala dixxiplu tal-persuna tal-Mulej Ĝesù, il-Mibgħut tal-Missier. Huwa permezz tal-imħabba tiegħu lejn persuni oħra, li Alla sar viżibbli fil-ħajja tal-qaddis li tiegħu bil-ferħ kollu sejrin niċċelebraw il-festa. Nittamaw li l-ghajxien tal-ħajja ta' dan il-qaddis fid-dawl ta' dan il-qari mill-Ewwel Ittra ta' San Ġwann għalhekk ikun ta' mudell u ta' ghajjnuna għalina wkoll fil-mixja tagħna wara Gesù.

RIFERENZI

- 1 It-testi bibliċi kollha f'dan l-artiklu huma meħudin mill-Bibbja, il-Kotba Mqaddsa, miġjuba bil-Malti mill-ilsna originali: l-Lhudi u l-Grieg mill-Ġhaqda Bibblika Maltija, Ir-Raba' Edizzjoni, (Malta: Għaqda Bibblika Maltija, 2011).
- 2 Fost il-Kumentarji tajbin fuq l-Ewwel Ittra ta' San ġwann, insibu dawk ta' Alan England Brooke, *A Critical and Exegetical Commentary on the Johannine Epistles* (Edinburgh: T&T Clark, 1912); Charles Harold Dodd, *The Johannine Epistles* (London: Hodder & Stoughton, 1946); Rudolf Schnackenburg, *The Johannine Epistles*, trans. Reginald and Ilse Fuller (New York: Crossroad, 1992); Raymond E. Brown, *The Epistles of John*, Anchor Bible no. 30 (Garden City, N.Y.: Doubleday, 2002); Stephen S. Smalley, *1,2,3 John*, WBC (Waco, Texas: Word Books Publishers, 1984); John Painter, *1,2, and 3 John, Sacra Pagina no. 18* (Collegeville/MN, The Liturgical Press, 2002); Yves Simoens, *Le tre Lettere di Giovanni, Credere per amare; Una traduzione e un'interpretazione*, trans. Margherita Simionati (Bologna: Edizione Dehoniane, 2012).
- 3 Ara F. O. Francis, "The Form and Function of the Opening and Closing Paragraphs of James and 1 John," *Zeitschrift für die neutestamentliche Wissenschaft* no. 61 (1970): 110-126.
- 4 Ara K. Aland, "The Problem of Anonymity and Pseudoanonymity in Christian Literature of the First Two Centuries", *Journal of Theological Studies* no. 12 (1961): 39-49.
- 5 Ara pereżempju, 1 ġw 1,1-4; 4,14.
- 6 Ara pereżempju, 1 ġw 2,18-27; 4,1-6; 5,21.
- 7 Ara 2 ġw 1,1.
- 8 Ara Kol 4,16.
- 9 Ara 1 Pt 1,1-2. Minkejja dan, Dijonisju minn Lixandra digħi jsejjha l-Ewwel Ittra ta' San ġwann bħala "l-Epistola Kattolika." Ara Eusebius, H.E. 7.25.7,10.
- 10 Ara 1 ġw 1,4.
- 11 Ara 1 ġw 1,27.
- 12 Ara 1 ġw 1,3; 5,13.
- 13 Ara pereżempju, 1 ġw 2,22-23; 4,2-3,15; 5,1-5-6. Fuq min setgħu kien dawk li l-awtur kien qed jeħodha kontriha u x'kien it-tagħlim żbalj tat-ġaż-żhom ara, Ruth B. Edwards, *The Johannine Epistles: New Testament Guides* (Sheffield: Sheffield Academic Press, 1996), 57-68.
- 14 Fuq dan il-punt ara J.R.W. Stott, *The Epistles of John: An Introduction and Commentary*, Tyndale New Testament Commentaries (Leicester: Inter-Varsity Press, 1964), 160.
- 15 Ara 1 ġw 2,7; 3,2.21; 4,1. Ara wkoll 4,11.
- 16 Hekk għamel l-awtur drabi oħra f'din l-istess Ittra. Ara, pereżempju, 1 ġw 2,7; 3,2; 4,1. L-awtur tat-Tielet Ittra ta' San ġwann juža din l-istess espressjoni erba' darbiet f'din l-Ittra qasira (vv. 1.2.5.11). Dan jindika li it-Tielet Ittra ta' San ġwann setgħet għet miktuba mill-istess persuna li kieb l-Ewwel Ittra ta' San ġwann.
- 17 Ara wkoll 1 ġw 3,11.
- 18 Ara wkoll ġw 15,12.17.
- 19 Ara 1 ġw 2,8.10.
- 20 Ara 1 ġw 3,14-15.
- 21 Ara 1 ġw 2,7-11; 3,23.
- 22 Ara 1 ġw 2,10.
- 23 Fuq dan l-argument ara I.H. Marshall, *The Epistles of John, New International Commentary on the New Testament* (Grand Rapids, Wm. B.: Eerdmans Publishing, 1978), 211.
- 24 1 ġw 3,9.15; 5,1.
- 25 1 ġw 2,29; 3,9. Ara wkoll 5,1.4.18.
- 26 1 ġw 2,3-4.13-14; 3,1.6; 4,6.8.
- 27 F'1 ġw 1,5 l-awtur digħi kieb li "Alla hu dawl." Il-forma assoluta ta' din l-asserżjoni teologika tista' tiġi kkuntrastata ma' stqarrijjiet simili fit-Testament il-Ğdid: "Alla hu spirtu" (ġw 4,24); "Alla tagħna hu nar" (Lhud 12,29).
- 28 Stephen S. Smalley, *1,2,3 John. Word Biblical Commentary* no. 51 (Waco, Texas: Word Book Publishers, 1984), 239.
- 29 Ara, pereżempju, Salm 89,14; Dewt 32,4; Rum 3,21-26.
- 30 Ara, Isa 54,8; Rev 6,12-17.
- 31 Fir-Raba' Evangelju din l-idjoma nsibuha użata ħames darbiet: ġw 4,37; 9,30; 13,35; 15,8; 16,30. Minn dawn, iżda jidher li huwa biss ġw 13,35 li tipprovd parallel għall-użu distint ta' din l-idjoma ripetuta għal għaxar darbiet fl-Ewwel Ittra ta' San ġwann: 1 ġw 2,3.5c; 3,10.16.19.24; 4,2.9.13; 5,2. Hemm imbagħad ħames eżempji oħra ta' din l-idjoma fl-Ewwel Ittra ta' San ġwann, iżda dawn l-eżempji jintużaw f'sens ta' xi haġa li qiegħda f'xi haġa oħra. Ara 1 ġw 2,4.5b; 4,10.17a.17b. Fl-ġħaxar mit-tnejx il-referenza en toutto hija segwita mill-verb bil-Grieg: *ginoskein* li jfisser "tagħraf." F'dawn ir-referenzi l-awtur iqiegħed prova biex juri l-baži tar-realità ta' dak li l-qarrejja tiegħi kien Jafu. Seba' minn dawn ir-referenzi jużaw l-ewwel persuna fil-plural tal-verb li fil-forma grammatikalji jiġi ppreżentat fil-preżent (1 ġw 2,3.5c.18; 3,24; 4,6.13; 5,2). Hemm imbagħad referenzi oħra simili ta' din l-idjoma fejn en toutto hija segwita

verb li jiġi pprezentat f'forma grammaticali differenti: 3,16 il-verb huwa fil-perfett; 3,19 il-tintuża fil-futur; 4,2 il-verb jintuża fil-forma grammaticali tat-tieni persuna plural fil-prezenter.

31 Dan il-kliem ifakkarna f'dak li naqraw fir-Raba' Evangelju meta Ĝesu jgħid lill Nikodemu: "Għax kka min jemmen fih ma jintilifx, iżda jkollu jaġa ta' dejjem" (Għw 3,16).

Il-verb "bagħaq" - bil-Grieg: *apostellein* - insibuh fl-Ewwel Ittra ta' San Ģwann, hawnhekk, P4,9, fil-v.10 u 14. Dawn it-tliet versi ta' is-sejjoni tal-Ewwel Ittra ta' San Ģwann u li fihom l-użu tal-verb *apostellein* jixxiebhu tagħiġi: l-attività ta' Alla ipprezentata kien il-kuntesti, u li biha l-imħabba hija murija, meejusa bħala salvifika fl-ġħan tagħha: l-Iben ta' Alla ġe "mibgħut" fid-dinja (v.9) bi "tpattija għal-ebda" (v.10), u b' "salvatur tad-dinja" (v.14). Ir-Raba' Evangelista juža l-kelma *monogenes* mal-Evangelisti Sinottici li donnhom ipreferu l-kelma *agapetus* li tħisser *ħadid* u li tintuża f'Mk 1,11 par; Mt 12,18.

Fuq dan il-punt ara, Colin G. Kruse, *The Letters of John. The Pillar New Testament Commentary* (London: William B. Eerdmans, 2000), 159.

I-hajja ta' dejjem tinsab fi Kristu Ĝesu, l-Iben ta' Alla (Għw 5,11). Huwa, fil-fatt, huwa i-hajja ta' dejjem (5,20), u li i-hajja ta' dejjem kienet mal-ġġid sa mill-bidu nett (1,2). Dawk li jemmnu għandhom il-hajja ta' dejjem (5,13). Dawk l-Il-Ġdid il-kelma Grilega *hilasmos* l-Il-Ġdid ma' għadd ta' kliem b'għeruq komuni. Minn dawn il-kelmiet iżda m'hilja fit-Testament il-Ġdid, kelmiet li huma ma' Alla li juri ħniena. Ara Lq 18,13 u fejn tintuża l-kelma *hilaskesthai*; Rum u Hud 9,5 fejn tintuża l-kelma *hilasterion*; fejn tintuża l-kelma *hileos*.

Il-użu tal-kelma *hilasmos* fis-LXX ara, Lev 5,8; Salm 130,4; Ezech 44,27; Amos 7,17.

Stanisław Lyonnet, *The Terminology of Salvation in the NT*, in Stanislaus Lyonnet and Jean-Sabourin, *Sin, Redemption and Sacrifice: a Biblical Study* (Rome: Biblical Institute Press, 1970), 154 jikkummenta hekk: "Christ is called *hilasmos* in 1 Jn 4,10 in the same sense as in 2,2, namely, in as much as through Christ and in Christ (through his death, i.e., through his supreme act of love, which, together with his resurrection, constitutes one unique mystery of salvation), God the Father fulfills and executes the plan of his love. This he does by showing himself propitious, by forgiving sins (by removing and destroying them according to the OT notions of sin and expiation), by establishing his reign, instead of that of Satan, over mankind, by communicating his own life to men, so that they no longer are 'in the power of the evil one' but in the power of the true one, in his son Jesus Christ' who is 'the true God and eternal life' (1 Jn 5,19), no longer 'children of the devil' but 'children of God' (1 Jn 3,10)." 42 Fuq dan l-argument ara Schnackenburg, *The Johannine Epistles*, 209.

43 Ara Painter, 1,2, u 3 John, 270.
44 Ara 1 Ĝw 2,7; 3,2.21; 4,1.7.11. Ara wkoll 3 Ĝw 1.2.5.11.
45 Ara 1 Ĝw 2,15-17.
46 Ara 1 Ĝw 4,19.
47 Għal aktar dettalji fuq il-kmandament tal-imħabba fl-Ewwel Ittra ta' San Ģwann, ara, Urban C. von Wahide, *The Johannine Commandments, 1 John and the Struggle for the Johannine Tradition* (New York: Paulist Press, 1970).

48 Ir-Raba' Evangelista, fi tliet siltiet li fihom jinnega li xi ħadd qatt ra lill Alla juža l-forma grammaticali tal-perfett tal-verb *horan*; ara Ĝw 1,18; 5,37; 6,46.
49 Għal diskussjoni fuq l-użu ta' dawn il-verbi ara, C. Haas, M. de Jonge, J.L. Swellengrebel, *A Handbook on the Letters of John* (New York: United Bible Societies, 1972), 10.

50 Ara Kruse, *The Letters of John*, 162, n.182.
51 Ara Eżod 33,20.23; Dewt 4,12.

52 Fuq dan l-argument ara l-istudju ta' Wayne A. Meeks, "The Man from Heaven in Johannine Sectarianism," fil-Journal of Biblical Literature no. 91 (1972) 44-72.

53 Ara Ĝw 15,1-10.
54 Kompli aqra fuq l-implikazzjonijiet etiċi ta' dan il-kliem, f'Umberto Neri, *Perché la nostra gioia sia perfetta: Catechesi biblica sulla Prima lettera di Giovanni* (Reggio Emilia: Edizione San Lorenzo, 2010), 137.